

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyuteza 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLÉVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Az új megye.

III.

(—i.) Előbbi cikkünkben már jeleztük különösségekből folynak a törvényjavaslat ellen tett egyéb kifogások is. — Ezeket sorban elszámolni nem lehet feladatunk, különben is inkább a kuriozitást foglalkoztatni, mint tanuságot nyújtani képesek.

Célszerűbb lesz e helyütt figyelmünkbe venni a régi és új megye jogköreit, így könnyebben felelhetünk azon kérdésre: vesztett-e a megye az új törvényjavaslat által?

Vegytani műtételek: melegítés, főzés, olvasztás, párolás, föllengítés stb. által, a régi megyében három jogkört lehet ki-venni. Ugymint politikait, önkormányzatit és államit. Az első a kérelmezés, fölírás, levelezés; a második a megye ügyeinek kezelésére vonatkozó jogokat; a harmadik az állami közigazgatás közvetítését, a megye által, foglalja magában. Mindezek benne vannak a régi megyében, de olyformán, mint teremelés előtt — „midőn setétség uszott a mindenség színén” — valának nap, hold és csillagok az alaktalan zürben.

A politikai kérdések halmazában, az önkormányzat, a legfontosabb, megbénulva volt. A politikai viták annyira igénybevétek s kifárasztották a legjobb erőket, hogy a tisztán közigazgatási kérdések megoldása, csak néhány magát élet-halálra elszánt táblabíróra maradt. Ha látnák ama vitákat a régi megyék fiatal bajnokai! A vezérek gazdaságuk, hivataluk s méltóságuk teljes csillogó fényét kápráztatták a mindenben vakon engedelmeskedő párt előtt. A szemöldökkel mindent mozgásba hozó Jupiterek előtt, kihült a hőkebel s a szó torkon akadt. A nem elv, de mindenféle magánérdek által vezetett vita nem volt gyümölcsöző. Csatájuk nem a védelmezett népjog csatája volt. A ki ez időket ohajtja vissza, bizony nem tudja mit cselekszik,

Aztán a régi megyék még kiczifferizhető jogkörei az új tervezetben is menn vannak tartva. Ebben is megvan:

a politikai jogkör. A megye tárgyalhat ezután is mindenféle politikai kérdést, megállapodásait kifejezheti, azokat más megyékkel s a kormányval közölheti. Csakhogy e jog, mely régebben korlátlan volt, most szabályok alá van vetve, a mennyiben a felírás a kormányhoz nem lehet szüntelen tartó, mint a végetlen csavar, vagy a „Maros” zugó folyása, ha nem egy tárgyban egyszer történhetik. Ez jól is van így. A sok notáriusgyakorló leiratoknak régen sem volt semmi haszna. Ad acta tették. Vagy ha megunták királyibiztost küldöttek a megyére, aztán szépen lecsendesült mint Neptum szigonya előtt a háborgó tenger. Most pedig, midőn felelős kormány van, midőn az országgyűlés legalább az év felerészában együtt ül. Midőn minden fölmerült vitáskérdés iránt, azonnal lehet interpellációt tenni, s a fölött a ház-bíráló véleményt mondhat, a többszöri feleselés épen szükségtelen is. Hiszen okos fővel a mostani viszonyok között, csaknem engedhető meg: hogy bármelyik megye, szék, vagy város, valahányszor csak tetszik — és pedig szokszor fogna tetszeni — mindannyiszor fölébe emelkedhessék a kormánynak. Ki van véve a megye bírálata alól, az országgyűlés s egyes tagjainak törvényhozói eljárása. Ez sem lehet másképp, míg a rész kisebb lesz az egésznel. A törvény a koronás király hatalmát is körülírja, korlátozza. Egyedül a megye lenne a minden hatalmon felül álló korlátlan hatalom? Még csak a kellene, akkor aztán igazán szabad lenne a vásár. De még van az új tervezet szerint a megyék

autonomiája is. Ezt az újabb életbelépett birói kinevezés nem semmisítette meg, ámbár állítja Mocásy. A bírák ha választva lennének is, ép úgy megszüntetnék működésüket abszolútizmus esetében, mint megszüntetné a közigazgatás is. De tovább menve, midőn a megye statutarius jogát, még a kormány helybenhagyása nélkül is érvényesítheti; oly joggal van felruházva, melylyel régen nem birt. Nem kívánjuk, s nem szeretnők: hogy az új megye hivatalnokai „ütenyre járó formák gépei” legyenek, de a közjó szempontjá-

ból azt sem akarhatjuk, hogy a passivitas törvény által rakott sánczai közül csak robbanó szerrel lehessen kimozdítani őket. De megvan az új t.javaslatban, a régi megyék harmadik jogköre az

állami közigazgatás közvetítése a megye által. A megyei tisztviselők régen is felelősök voltak, nem csak a sédriának, de az ország főbiráinak is. A nádor, anélkül, hogy a megyegyűlést megkérdezte volna, ítélő széke elé idézhette az alispánt, ha némely kötelességeit elmulasztotta. Ezekért pénzbüntetés volt rá mérve, melyet a központi kormány hajtott fel, s a megye engedélyére épen nem volt szüksége. A felelőség ezután is megmarad, de meg a közvetítés is. Az alispán azon kormányi rendelet ellen, melyeket törvényteleneknek, vagy károsoknak tart, felirat, vagy maga felír, mielőtt végrehajtaná s csak ha a kormány tovább is fentartja rendeletét, tartozik teljesíteni, felelőség ez esetben nem terheli.

Az elmondottakból is kitűnik, hogy az új t.javaslatot áttatában helyeseljük. — Fentartja mindazon jogokat és pedig tisztán, egymással kibékítve, s egymást kiegészítve, melyek a régi megyében szeretetreméltó rendetlenségben, összekuszáltnak, megvoltak,

Azonban, hol volt emberi mű, mely tökéletes lett volna? Vannak fogyatkozássai, hibái, kétségen kívül e t.javaslatnak is. Azonban ezeknek megvilágosítását kénytelenek vagyunk mellőzni eztuttal.

A nagy-buni romlás.

Szegesvár 1870 máj. 18-án.

T. szerk. ur! Megrendítő látvány benyomása alatt írom e néhány sort, festeni kívánva, e nálunk hihetetlennek látszó, s képzelni is alig képzelhető, borzasztóan nagyszerű rémjelenet lefolyását.

A falu helye, hol munkás élet zsibongott, legnagyobb részben, mint cséplés után a tisztára seprt szérű. Itt ott a magas fák ágain, szomorúan log egy egy tarisznya, melyet „madár látta” kenyérrel, reménység közt akasztta szegre gazdája. Alább, hol az ár már vesztett erejéből, a br. Szentkereszti tanorokja s a fejéregyházi uradalomhoz tartozó nagyságáról híres rét, egy avaték fákól rendetlenül össze-vissza hányt, kuszált faraktár szomorú képét nyújtják. Nem is víz volt az. Leginkább az olvasztott érczhez lehetne hasonlítani. Mintha a szántóföldek ol-

vadtak volna föl, a rémitő felhőszakadás következte. S ez inkább hengergő, mint folyó 2—3 öl magas sárözön nyomása alatt, ropogva törtek össze a legerősebb házak, darabjaikkal újabb romboló anyagot nyújtva, az árnak. Képzeliük ezekhez a segélytelenek jajveszékléseit, a félelem kétségbeesés fájdalmas kiáltásait, a haldoklóknak végnyögéseit, s készen a szomorú kép. A falusi bíró a mint az ár veszélyes növekedését látta, a jegyzőhöz szaladott, kérve hogy a falu ládájával meneküljenek, a jegyző elégnék tartotta a padlásra vinni fel, hová kevéssel az előtt 6 tagu családjá is menekült. A bíró alig haladott 60 lépést fel a völgy oldalán, az ár hátára vette a jegyzőt házastól együtt, ki szivszaggatóan bucsuzott a falutól, s azoktól kiket valaha megbántott. Még egy bucsuszó, még egy haldokló jajkiáltás családjá részéről, s mindnyájan elmerültek. Egy kis gyereket Darlaczon fogtak ki élve, bőlesztől ragadta el az ár. Egy ház, melynek tetején ifjú leány volt menekülve, Fejéregyházán feneklett meg.

Ember élet, a mint eddigelő kideríthető volt, m. e. 300 esett áldozatul. Bizonyossággal megállapítani azért nem lehetett eddig, mert a halottakat különböző helyeken temették el, úgy a mint felfedezték. S aztán a falu hivatalos iratai mind elveszvé, a még életben lévők nem tudják biztosan az egyes családok létszámát. Az áldozatok nagy számát azon körülmény fejt meg, hogy az ár kezdetével nem a hegyre, hanem a padlásra menekültek, mint más árradások alkalmával is tették. Csak hogy ez erőszakosabb volt minden eddiginél.

Az elsodort, inkább vagy kevésbe megrongált házak száma 150-re megy.

Marha mintegy 80 darab pusztult el, a kisebb házi állatok többnyire mind, s hogy a nyomoruság pohara csordultig teljék, a megmaradt gazdátlan ebek között a dühödés ütött ki. Elvesztet a községnek: 1,200 frt készpénze,

s egy 3000 frtról szóló államkölesönkötvénye, s ezekkel együtt minden névvel nevezendő hivatalos irat. Az összes anyagi kár 50—60,000 frtra tehető.

A tavaszi törökbuza vetés egészen el van mosva.

A nyomor alkalmával önfeláldozó tevékenységet fejtettek ki b. Szentkereszt Zsigmond, ki 15 embert mentett meg, s 30 halottat temetett el; gr. Haller Ferencz 14 hullát fogatott ki a vízből; Gull segesvári polgármester, Fodor János réteni, s Jakab János nádosi szolgabírák.

A munkaerőt eddig a nádosi járás szolgáltatta, melyet az elsodort épület fák össze gyűjtése anynyira igénybe vesz, hogy 300—400 ember s 80 szekér még legalább 10 napig dolgozhattik.

Az ár nagyságáról, s erejéről némileg fogalmat utujthat az, hogy gróf Bethlen Lászlónak egy 2000 vékás kasát tele törökbuzával egészben indította meg, s csak azután törte össze. S hogy ugyan csak a grófnak egy nagy széna kazlalt helyéből elsodorva, elébbi helyénél magasabbra tette le.

*

E szerencsétlen vízkárosultak sorsa könnyítése végett erdélyi kir. biztos ur, az összes törvényhatóságok főnökeihez, miután maga 100 frttal nyitotta meg a könyöradományok sorát, következő felhívást intézett.

Részint hivatalos tudósításokból, részint a nyilvános lapokból sajnosan értesültem arról, hogy Küküllőmegye Nagy-Bun községét egy e hó 13-ka éjjelén kitört rohamos felhőszakadás okozta árvíz csaknem egészen tönkre tette. A mellett, hogy a község határa és épületei nagy részben semmivé lettek, feltűnő nagy számú emberélet is áldozatul esett.

Jóllehet a károk mennyisége és az elemi csapás egész kiterjedése még eddigelő hivatalosan ki nem nyomoztathatott, mindazonáltal már

tiussvidéki már tökéletesen megsemmisült. Szibilla könyveiből már kettő el van égetve, most a harmadikat, a bákóvidéki telepet is nyaldossák a romanismus lángnyelvei. Ez az öt magyar utazó meztelen kézzel belemarkolt a lángokba s ki ragadni igyekezett a harmadik és utolsó könyvet. Ámde a lángok sokkal veszélyesebbek, hogy sem öt férfi karjai elfojthajtnák. Ők csak annyit tehetnek, miszerint elkiáltják a nemzet és Európa előtt, hogy „Tűz van, tűz van,“ de az oltás, a megmentés kötelességét a magyar nemzetnek, a magyar clerusnak és a magyar diplomatiának kell végrehajtani.

Az a százados küzdelem, melyet a bákóvidéki magyar telep nemzetiségéért és hitéért folytat egész nagyságában vonul el lelki szemünk előtt, ha átolvassuk a Kovács által napfényre hozott nagybecsű okmányokat, melyeknek sorát esikdelnei pap Zöld Péternek gr. Battyáni Ignác volt erdélyi püspökhöz 1781-ben jan. 11-ről intézett, levele nyitja meg. Ebben érzékenyen van elpanaszolva, hogy az olasz papok nyolcz, kilencz évig maradnak egy ekklezsiában, mégis egyetlen tanítást sem tartanak; hanem megelégszenek egyedül a mise kiszolgáltatásával. Hasonló hangon ír tíz év múlva Poseni Tamás minorita atya Battyáni püspökhöz a csángók szomorú helyzetéről. „A magyar papok, itt Moldvában oly szükségesek, mint a mindennapi kenyér.“ Nagyobb része a népnek, vagy semmit, vagy csak keveset tud olául, mégis olasz papokat küldenek ide, kik sem olául, sem magyarul nem tudnak. Sajnálom, hogy térszűke miatt csak keveset idézhetek e vérző szívvél írt, nagybecsű levélből, hanem átmegyek egy 1791-ben jun. 18-án Gorzafalván kelt gr. Battyáni Ignác volt erdélyi k. püspökhöz intézett folyamodványára a gorzafalvi egyház tagjainak, kik lelkesülk Poseni Tamás elűzőzéséért sirják el lelkük sz. fájdalmát: „Midőn már Moldovának tükrei valánk, midőn az igaz hitben az oláhság között leginkább erősödnénk, az irigyek nyelvei ily jó pártfogó kedves lelki atyánkat kitevé. Talán papot rendelték közünkbe, a ki magyarul nem tud, hanem valamit olául, mink pedig nagyobbbrésze nem tudunk olául és így, ha sem nem gyonhatunk, sem magyar oktatásokat nem hallunk, csakhamar mind olává leszünk, a mint ennek előtte is sokan lettek.“ Ennél még nagyobb be-

is semmi kétség nem férhet ahoz, hogy a szerencsétlenség rendkívül súlyos és az életben maradt inségesek iránti felebaráti részvétet élénken felkelteti égető szükségé vált.

A m. kir. kormány részéről előleges pillanatnyi segélyezés érdekében az intézkedés megtétezt, az inségnek teljes enyhítése azonban csak a nagy közönség tevékeny könyöradományozása igénybe vételével lesz eszközölhető.

Ennélfogva sietőleg felhívom a nemes törvényhatóság elnökségét, miszerint a buni vízkárosultak szomorú sorsa lehető könnyítése céljából hatósága területén önkéntes adakozások gyűjtését minél kiterjedtebb mérvben rendezni, és a összegeket rendeltetésük céljára leendő fordítása végett Daniel Gábor főkirálybíróhoz, mint e célra kinevezett kormánybiztoshoz minél gyorsabban juttatni hazafias teendőjének ismerje.)*

Kolozsvártt május 19-én 1870.
Péchy.

VIDÉK.

Hidvég, május 10. 1870.

Felsőfehérmegye értelmisége, a ma 7 órakor végzett gyűlésén fényesen igazoló a közügyek iránti lankadatlan részvétét, midőn a kedvezőtlen idő dacára is, oly számosan gyűlt össze Hidvégre, hogy el lehet mondani szebb és népesebb gyűlésünk rég nem volt.

Fényes czáfolata ez azon több lapok által közzétett félrevezető hamis hirnek, hogy ezen gyűlésre a megye tagjai, a lapok által kikürtölt

* A buni életben maradt szerencsétlenek részére adakozásokat mi is elfogadunk, hogy azokat Daniel Gábor főkirálybíró, s e végre kinevezett kormánybiztos ur kezébe szolgáltatassuk.

Szerk.

TÁRCZA.

Könyvismertetés.

III.

„Veszely, Imecs és Kovács utazása Moldva-Olahországban 1868. M.-Vásárhelytt, ny. Imreh Sándor a ref. főtanoda gyorsajtóján. 1870. Ára 2 frt o. é.“

(Folytatás.)

Kovács Ferencz hittanár Naplóját fortissima parsnak nevezem, nem mintha ez terjedelmére legnagyobb volna, mert csak 15 s fél iv, hanem annak a missióra vonatkozó rendkívül nagybecsű történelmi adatok időrendi összeállításáért ki merem mondani, hogy e missiót még soha így meg nem világosította senki sem; legtitkosabb színlal közé így még senki sem nyújtott alkalmat betekinteni, mint Kovács tanár. E történelmi okmányokon kívül igen nagybecsűek szónymozásai, statisztikai adatai, népviselet, táncz és egyéb helyi viszonyok ismertetése, az olasz missio gazdálkodása és a román kormányának utazóink iránt folytatott nyomoru kémleltetése, üldözése. Szóljunk ezekről lehető rövidséggel.

„Mint másutt, úgy Kalugyerpatakon is, oláh államtanító oktatja a tiszta magyarajku kath. gyermekeket; oly tanító, a ki egy szót sem tud magyarul s a mellett még schismaticus is; nem csak az elemi tárgyakban, hanem a vallásban is t. i. a görög nemegyesült vallásban. Mi azonban nekik leginkább fáj az, hogy magyar papok nincsen.“ „Idegen nyelven gyontat a papunk, idegen nyelven predikál; idegen nyelven szól mihozzánk, pedig mi magyarok vagyunk; aztán asszonyaink és gyermekeink nem is igen tudnak olául;“ így panaszkodtak a kalugyerpatakiak, ilyen panaszokat olvashatunk csaknem mindenik magyar faluból e könyvnek mindenik lapján. Nem idézek többet a mindennapi panaszokból, mert eszembe jutottak az írás szavai: „Nincsen semmi új dolog a nap alatt.“ E történelmi adatokból vérző szívvél tanuljuk meg ezt a bibliai igazságot. Az olasz propaganda századok óta fogyasztja keleten a magyar kath. elemet. Két telepe u. m. a Csöböröcsök és

esü Papp Sándor minorita atyának 1839. márcz. 4-én Tatrosban kelt s a méltatlanul üldözött moldvai magyar missionariusok érdekében jassyi püspök Ardoinihez intézett levele; melyből kitűnik, hogy mikép iparkodnak Jassyból áltutakon tévutra vezetni a római congregatiót. Sőt a mi figyelemre méltó, maga az összes moldovai magyarság felirt magához a pápához, mondván: „Kérjük szentségedet P. Lukotyát és Konyát hagyja meg nekünk. Itt nálunk elveszett az igazság.“ Kilencz egyházmegye irta ezt alá, fájdalom mind hiában!

Ujabb időben 1860-ban a gorzafalvi és fiókmegek egyenesen a magyarhoni Herczeg Primáshoz irtak, melyben így sohajtanak fel: „Oh Isten adj a moldvai szegény magyarnak magyar papot, oláhnak oláh papot.“ Megjárta maga Hajnald püspök is az olasz papokkal, mint ezt 1866. április 11-ről kelt Viala Prela nunciushoz intézett leveléből olvassuk. — Hajnald 1855-ben betekintett volt Moldva szélére, ott egyet prédikált Csügesen, miért később a donmanesti olasz pap lehordta a csügesi kántort és gondnokot, hogy miért eresztették be a templomba, azt a magyar spion t.... Ki gondolta még akkor, hogy 14 év múlva ép ezen szép címet fogják reám ruházni Kogalniceanó zsoldosai Bukurestben?!

Igen nagybecsű okmány továbbá gr. Battyáni Ignácnak 1781-ben VI. Pius pápához a csángók érdekében intézett levele, melyben meghatólag fejtegeti a nemzeti nyelvnek az istenitiztetben szükségességét, a csángók elhanyagoltatását. Ez a legmaradandó emlékoszlópa a kitűnő hazafi püspököknek. — Korunkban Radnay, Kopácsy érsekek a Hajnald Lajos volt erdélyi püspök küzdöttek s csángók megmentéséért, fájdalom, csaknem sikertelenül. Valóban igazat adunk Kovács tanárnak midőn e százados küzdelem csekély eredményét szemlélve így kiált fel: „Tartson így csak két három évtizedig s édes anyanyelvét beszélő csángót nem találunk!“

Bár milyen hosszúra terjedt ismertetésem, még sem tehetem, hogy leveleim számát még egygyel meg ne toldjam, ha a t. szerkesztő szíves lesz az, ügy érdekében ajánlatom elfogadni.

(Vége következik.)

Koós Ferencz ref. lelkész.

* Kérjük.

Szerk.

okok miatt megjelenni nem fognának; mert már a gyűlést megelőző délutáni értekezleten zsúfolva telt teremben kinyilvánult: hogy ezen meggyét jelenben vezető és igazgató kormánybiztos mennyire szereti és tiszteli Felsőfehérmegye osztatlan közvéleménye, és hogy az, kit a fennebbi hír eszközlőjének tartanak, mennyire elhagyatottan és egyedül áll a megye általános közvéleménye előtt.

A 9-én reggeli 10 órakor bezdett gyűlésre elnökölő kormánybiztos diszes küldöttség által meghivatván, a népes gyűlés viharos éljenzése között megyelent, s több felolvasott és tárgyalt kormányi rendeletek után tanácskozás tárgyává tette belügyminiszter ő nmlgának jelen évi 1081. sz. a. azon leiratát, melyben gr. Haller Ferencnek kormánybiztosunk ellen beadott és a Dózsa-féle ismeretes ügygel is saturált méltatlan vádaskodást elutasítja, és a megye közönségének meghagyja, alaptalanul vádaskodó gróf, komoly rendreutasítását.

Míg a bizottmány e leiratot tárgyalta kormánybiztos ur székéből kikelvén, s az elnökletet alispán M. V.-nek átadván, eltávozott a teremből.

Felolvastatván a leirat, annak értelmében a gyűlésnek k. biztos iránti mély részvéte és az alaptalan vádak feletti indignációja között, határozattá vált a vádaskodó gróf komoly rendreutasítása s ennek a tisztség általi eszközésbe vétele. — Kifejeztetett továbbá jegyzőkönyvileg a megye közönségének Mikó Mihály iránti részvéte, tisztelete és bizalom nyilvánítása, melyet a bizottmánygyűlés derék főjegyzőnk által fogalmazott átiratában is megerősíteni kívánt.

Együttal e határozatnak innepélyes tudatására, és kormánybiztos urnak az elnökség további folytatására leendő visszahívására gr. Mikos Benedek elnöksége alatt egy számos tagból álló küldöttség menesztetett, kiknek kíséretében a gyűlés osztatlan, riadó éljenzése között veszi által az elnökséget, s mintegy felvillanyozza a gyűlést, midőn láttuk, hogy a megszokott elnökség vezetésében a repülő genius nem küzd Ikarusi szárnyakkal.

Ezek után, miként tűz füst nélkül, hó hideg nélkül, eső víz nélkül: akként nem lehetett Felsőfehérmegye bizottmányi gyűlése is fegyelmi kereset tárgyalása nélkül, itt a pártszenveldély nem irigylendő energiája azt hitette el a világgal, mikép itt két párt létezik, u. m. fegyelmi kereset alatt állók, és az az alá esendők pártja; azonban hűla az elnöki tapintatos vezetésnek, és a megyei tagok nem boszuért lihegő higgadt gondolkodásának, a fegyelmi ügyek ez idő szerint, mint szomorú maradványai megyei életünk komor napjainak, végkép elintéztettek; s a gyűlés rózsaszínű jókedvében minden, a pártszenveldély által tett feladások miatt megindított fegyelmi kereseteket megszüntetett.

Végül még azt is megemlítem, hogy 3 jelelt közül ifj. gr. Bethlen Gábor főbírónak választott meg. Ily munkabíró tisztviselő, mint az ifj. gróf, s oly tapintatos kormányzó, mint Mikó Mihály, Felsőfehérmegye erkölcsi felvirágzására újabb és kettős alkalmat fognak szolgáltatni. — Adja isten!

Egy bizottmányi tag.

KÜLFÖLD.

△ FRANCZIAORSZÁG. Az új francia miniszterek előbbi életéről a következőket írják. Jaques Philippe Mége 1817. szeptember 15-én született Rionban, s így földije és barátja Rouher exminiszternek. Szülőföldjén végezte a jogot s 1844-ben, mint ügyvéd, Clermonk-Fernandban telepedett meg. Egy évvel később államszolgálatba lépett s a clermonti törvényszék egyik bírójává lett. Nagy hévvel csatlakozott a napoleoni kormányhoz. 1862-ben maire-ré nevezték ki. 1863-ban pedig a kormány jelöltje volt a követválasztásoknál s képviselővé is választották. Az 1863—69. ülésszak alatt nem igen tűntette ki magát túlságos szónoklati vágy által, de azért a múlt évben ismét megválaszták. A kamra többsége egyik alelnökké, a császár pedig legújabbban oktatásiügyi miniszterévé nevezte ki. Plichon, előbb Dünkirque és Harenbouch képviselője, 1814. június 28. született s korán a politika terére

lépett. Már Lajos Fülöp uralkodása alatt képviselő volt. 1857-ben a Norddepartement első kerület: küldte őt a kamrába, melyet ott azóta folytonosan képvisel. 1863 óta mindig azt mondá magáról, hogy ellenzéki, de a kormány nem félt tőle s nyugodtan tűrte megválasztását, sőt ma a közmuka-miniszterium tárczájával tüntette ki őt. — Új társainál sokkal ismertebb Grammont herezeg az új külügyér. O 1819. aug. 14-én született. Eredetileg katonai pályára szánva, mint atyja, ki dandárnok volt, 1837—39-ig a párisi politechniai tanodát látogató. Mint hadnagy kellett volna a hadseregbe lépnie. De vonakodott s egyelőre a magánéletbe vonult vissza. Politikai pályája csak 1852-ben vette kezdetét. Előbb Kasselben, azután Stutgartban volt teljhatalmu miniszter. 1853-ik április havától turini képviselő volt. Az orosz háború alatt Piemont csatlakozását a nyugoti hatalmakhoz, vitte keresztül. 1857-ben római nagy követé lett. De a pápa nem igen szerette őt, s 1861. nov. 4-én Bécsbe küldetett, hol egész mostanig képviselte Franciaországot.

A törvényhozó test, miután osztályai a népszavazati lajstromok átnézését elvégezték, ismét nyilvános ülést tartott, és a plebiscitum végeredményét „éljen a császár“ kiáltások közt jóváhagyta. Egy magán sürgöny szerint az ülés vége igen zivataros volt.

AZ ÉSZAK-NÉMET parlament ismét megkezdte a büntető-törvénykönyv feletti vitákat. A porosz kormány sehogy sem akarja elfogadni a módosításokat, különösen a halálbüntetés eltörlésére nézve. Bismarck ismét készül az ostromra, betegeskedése daczára.

OLASZORSZÁG. Az újabb annyira nyugtalanító forradalmas mozgalom hol dagály, hol apályban van: de egészen megszüntethető még nem volt.

A katonaság folytonosan résen áll minden órában összegyűlni. Főleg Galliano rabló csapatja csinált sok bajt a kormánynak. E hó 17-én az Aiole hegyen majdnem eléretett e csapat a katonaság által, és a 41 tagból álló fedezet Galliano vezére élén körül vétetvén elfogott. A többi részét a kormány a pápai birtok felé üzi, hogy ott a francia megszálló sereggel együtt teljesen leverhesse.

A közönség köréből.

Miután a sétatéri zenének az a célja, hogy a városi közönséget gyönyörködtesse, s annak a nap hősege, fáradaimai után, néhány kellemetes perczet szerezzen: bátrak vagyunk félkérni azokat, kiktől a zene idejének meghatározása függ, hogy az ne akkor legyen a mikor még a hőség a kis, és épen nem nagyon árnyas sétatéren oly nagy, s a mikor a por, a hazatérő csorda miatt oly kiállhatatlan, hanem legyen este 8 órán kezdve, a mikor az előbbi kellemetlenségek sincsenek meg, s a mikor szokott különben is nagyobb része a közönségnek ott üdülést keresni; ha pedig az a kifogás, hogy akkor nem látnak a zenészek, akkor legyen szives a város s tételesen saját kényelme és gyönyörűségére még egy pár lámpát. Az illetők minél előbbi intézkedését elvárjuk.

Többen.

VEGYES.

* Királyné ő felsége az óbudai szeszyár leégése alkalmával elhalálozott munkások hátramaradt özvegyei s árvái, valamint a munkaképtelené vált munkások részére 200 frtot küldött gr. Andrassy Gyulánának, mely összeg a tegnapi napon Ó-Buda város tanácsának átadatott.

* Májális. A „Nagyerdő“ állandó lakóit — a madarakat — alig ha fölül nem multák tegnap előtt, ideiglenesen is ritka vendégei, az ev. ref leányiskolába járó növendékek. Májalist tartottak, első ez évben. A számos érdekeltek folytonos szép időben, késő estig mulattak. Vájlék egészségükre!

* A hangverseny, melyet közelebbi számainkban említünk közbejött akadályok miatt az ünnepekre halasztott, e halasztás azonban mind a hangversenynek, mind a t. közönségnek

csak előnyére szolgál, miután a már említettékén kívül még Circa-Pipos Péterné ő nagyságát is szerencsés volt a rendezőség a közreműködés-re megnyerui. Annak idejében figyelmeztetni fogjuk t. olvasóinkat a hangverseny napjára.

* A honvédelmi miniszterium figyelmezteti az áthelyezésért, a behivasás elhalasztásáért vagy ideiglenes mentesítésért folyamodókat, hogy az ily természetű kérvényeket — egy már előbb kiadott körrendeletének értelmé szerint — vagy közvetlen, vagy századjárásuk őrmestere utján területük illetékes zászlóalj-parancsnokságához intézzék az illetők, miután minden enémű, a honvédelmi miniszteriumhoz benyújtott folyamodvány visszautasittatik.

* Tompa M. harmadik kiadást ért Egyházi-beszédeinek 1-ső kötete, melyről lapunk 38-ik számában bővebben szoltunk a helyi Wittich-féle könyvkereskedésben is kapható. Ára 1 frt 64 kr.

† Halálozás. Székelyudvarhelyi Bodrogi József királyi táblai elsőrendű írnok, folyó hó 19-én, reggeli 8 órakor, hirtelen jött szélhűdés következtében, élte 46-ik évében, váratlanul meghalt, vigasztalhatatlan nő és 3 gyereket hagyva maga után. — Áldozatra kész honszeretet, övéért aggodalmakkal tépelődő szív, barátaihoz való ragaszkodás és szívéllyesség, társaskörökben józú kedélyesség, ezek valának a jellemvonások, melyekért szerettei szeméből ki nem fog apadni a köny, barátai, ismerői sokszor fognak a szeretet fel-fellobbanó melegénél a férfikor delében elhunyttra visszaemlékezni. — Béke fedezze porait!

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870 máj. 22 és következő napjain tartandó nyilvános ülésein előadandó ügydaraboknak.

I. polgári osztály ülésében.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Jugovich Antalnak László Anna e. 3327 frt i. t. Fejér Stmuelnek Fuchs Alajos és tsa. e. 50 frt kötbér i. Binder Károlynak Boér Károly e. 400 frt i. Parean Nicolae-nak Marginean Constantin és társa e. fekvőkkiadása i. Regni ale Györgye és társainak Pepelea Juon és tsai e. egy ajándékozási okmány megsemmisítése i. kir. kincstárnak Gyogyeszk Todor és tsai e. 70 frt 21 kr. i.

Előadó k. t. bíró Ferencz Károly által.

Komán Alexander Komán Gergely e. 12 frt adósság i. Mojit Pantyilimon Mik. Anyinía és Tyira Gavrilla e. birtokh. i. Morcher Károly Zororek Francesiska e. 55 frt 90 kr i. Az erd. kir. kincstári igazgatóságnak Axerte Szeveru és neje e. 2857 frt 50 kr haszonbér határlék s j. i. Bod Ferencznek Beke István e. 76 frt 85 kr i. özv. Kálnoki Sándorné Kálnoki Sándor e. haszonbér felmondás i. Dobriun Carotea Jakabu hagyatéka ügyében Burus ndreunak Flora Daniel e. birt. hab. i. özv. Beczásai Ma nónénak Ferenczi György e. adósság i. Gelence közönsége Osdola közönsége e. zárlat i. Pálfi Dénes Gál Aber e. malom visszádas i. Szentgyörgyi János Pap Samuel hagyatéki tömeg e. 21 frt i. váltó pere. Orbonás Mihály, mint Vitéz Gergely behajtó forgatmányossa Molnár József hagyatéki tömege e. 20 frt i. váltó követelése ügye. Ugyanannak, ugyan az e. 65 frt váltó követelés i.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Gr. Haller Józsefnek gr. Haller Ferencz e. 2000 drb es. kir. arany i. Szabó Farkasnének Vég János e. egy építése i. Frischerr Józsefnek a brassói gözmalom részvénysársulat e. 3100 frt i. Bonferth Annának Setz Mihály e. 78 frt i. Nagy Antalnak Szil Károly e. 11 frt 20 kr i. Birligia Juon s társainak Sofrann Juon e. Peszkor Juonnak Bogotyán Atyunnt Mária e. 244 frt i. Nutza Dumitru Popovichnek Nicolai Negoe e. 280 frt i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathi Sámuel által.

Gyulafehérvári zenekarnak Novák Ferencz e. 29 fto pere. Mariutza Demian Kisseru Czigu Juon és Cruria L. Stenesku Adam e. igény p. báró Apór Józsefnek Szőcs András e. 151 frt 20 kros p. Vizinsky Jounnak Kajt Simon e. 564 frtos p. Schuster Györgynek Solmell György e. számadásos p. Grossan községnak Kontz Ávrám s tsai e. 2949 frt 12 kri. Széplokán Todornak Kaufman József e. egy fél telek i. p.

Előadó k. t. bíró Endes Gábor által.

Banosa Dumitronak Muzgerann Gyogye e. 84 frt 70 kr i. Wéer Miklósnak Hersch Abraham e. 620 frt 68 kr kártérítés i. Csontai Lászlónak Bakó Daniné e. fekvők kiadása i. Popovics Józsefnek Popovics Mikloe e. 29 frt i. Dunka Anasztazinak Koszta hagyatéki tömege e. 40 frt iránt Rác Istvánnak Máté István s tars ellen birtok háborítás i.

Előadó k. t. bíró Szolga Miklós által.

Endes Lajos s társa Boér András hagyatéka e. előjegyzés. Klein Sámuel Konrad György e. 50 frt i. Csödő

János s tsai Sánta Ferenc s tsai e. kártérítés i. Csátó Mózes Parkas János s társ. e. birt. háb. i. Csizsér Gábor Csik Csobotfalva községe e. 12 juh tej és 10 font turó i. Hosszu Mari Máthó Boldizsár e. 30 frti. Schmirler József Rusz Eftenyia s társ. e. 111 frt 73 kr i.

Előadó k. t. pótbiro Déési Farkas által.

Sturza Tanaszianak Bidiga Rafila e. a Sturza Nikolae Aluj Pável hagyatéka i. Szöcs Ede csódtömégének a Dobai György örököszei e. ügye. báró Bornemissza Jánosnak Mirose János e. birt. háb. i. ügyvéd Szathmári Mihálynak Kis Lidia s társ. e. ügyvédi díj i. Herlea Szimionnak Bács Artemia e. telekkönyvi ügye Imre Domokosné Szöcssei Susánnának Bak Sándor e. haszonb. i. Boján Istvánnak Reinisch Fer. e. birt. háb. i. Szöcs Bálint Szöcs Vilma gyámjának öz. Fülöp Sámuelné hagyat. tömege e. ü. Benedek József s társ. felp. Gunesch Samuel e. felhívási p. Erzsébet város közöns. Káppel Izraelné s társ. e. 1939 frt 72 kr i. Balog Károlynak Blau József e. 120 frt i. öz. Cseh Andrásné Hauser Manó s társ. Takács András e. osztályrész kiadása i. pere.

II. polgári oszt. ülésében.

Előadó k. t. biro Dózsa Dániel által.

Kis Todorné és részeseinek Algya Todorné s részesei e. birt. háb. i. Adamcsik Jánosnak Verkoes Károly e. birt. háb. i. Darzi Lőrincznek Koleza Lajosné e. birt. háb. i. Telmanovics Samunak Nagy János e. adosság ü. Veres Eleknek Marusán Gligor e. megye igazítás i. Schöpf Józsefnének Kádár Luiza e. igény kereset.

Előadó k. t. biro Csergedi János által.

Balesin Banoin Juonnak Borzea Dumitru e. végrendelet megsemmisítése i. Roth Rozáliának Teader Juon és Sitve György e. kiszakítás i. keresete Carjea Nicolae-nak Monea Juon Juonne e. birt. háb. Mansiu Juon Carfolu Efraim e. 34 frt 20 kr i. Sulare Todornak Sulare Chirila és társ. e. birt. háb. i. Jaga Elenei Székely G. s társ. e. 150 és 150 frt i. Lydoxialas g. n. e. pénz alapnak Geréb Béla árva e. végreh. ü. Ignát Vasziliának Petrutza Dumitru e. szolgalmi jog i.

Előadó k. t. biro Popovics Servián által.

Nopcsa Jozsefnak Gerson Moricz e. 6 frt 60 kr i. Bálint Floronynak Gerson Moritz e. 8 frt 53 kr i. Pál Gábor Péternek Fazakas Imre e. birt. háb. i. Moga Dumitrunak Moga Máthé L. Szimion e. egy darab föld kibocsátása i. Jakab Istvánnak Hauer János e. 42 frt kártérítés i.

Előadó k. t. biro Elekes Pál által

Costea Netia Juonnak Cogla Itu Juon e. birt. háb. i. Szeben város községének Binder Károly e. 160 frt 4 kr i. Roman Dumitrunak Hartman fele csódtömég e. 432 frt 82 kr i. Bauer Jánosnak Végh Jánosné e. 20 frt 88 kr i. Pap Gergely és társ. Salamon Sándor e. 55 frt 60 kr i. Steni Jánosnak gr. Rhedei Lajosné e. 24 frt i. Layber Matyásnak a sz. ugvarhelyi csizmadia czéh e. 332 frt 96 kr. Moldován Juonnak Zudor Gyula e. bérlemény felmondása i. Krai Aniszianak Zudor Gyula ellen dttó.

Előadó k. t. biro Petri Ádám által.

Hersch Dávid s részesei gr. Kemény Sámuel hagyatéka srészsszei e. 11,200 frt i. végrehajtásos ü.

Előadó k. t. pótbiro Illyés Károly által.

Golner Marianak Bischof József e. 2000 frt kártérítés i. Mán Ferencnek Haraszer Gyula e. 222 frt kártérítés i. Huhacher Marianak Roth Márton e. egy telek kiürítése i. Schenker Mártonnak Schanberger András e. szerződés teljesítése illetőleg kártérítés i.

III. Bünygyi osztály ülésében.

Előadó k. t. biro Sándor János által.

Lazarianu Gligor és Sarmanán Maria gyilk. i. b. ügye Girhóván Danila több rendbeli lopások b. ü. Csizsér Gergely nyilvános erőszakoskodás miatti b. ü. Janulu Juon lopás i. b. ü.

Előadó k. t. biro Vajda Simon által.

Demian Dumitre nehéz testi sértés b. ü. Balla Ferencz ember ölés b. ü. Bivheziu Springerianu Doma lopási b. ü. Seps Károly és Balázs József nyilvános erőszakoskodás b. ü.

Előadó k. t. biro Bárdosi György által.

Trif Rusalin e. súlyos testi sértési b. ü. Dezső József és tsai e. ember ütésérti b. ü. Lupuleszku Juon e. lopási b. ü. ifj. Bede István e. kihágásos ü. Szilágyi András e. gyújtásérti b. ü.

Előadó k. t. biro Spech Adolf által.

Kopori Popp Spiridon rablás és tolvajság b. ü. Segesvári Fülel Nicolai tolvajság b. ü. Nagy Sinki Duka Ádám család b. ü. Sárkányi Radu György és társ tolvajság b. ü. Salistadi Tomand Károly becsület sértés b. ü. N. Sinki Gáspár Nicolae s társ becsület sértés b. ügye.

Előadó k. t. pótbiro Mégai Ferencz által.

Remetei Puskás Lajos és társai becsület biztonság e. kihágás. Dobai Vágasi Ferencz és társ becsület biztonság e. kihágása. Felső Sebesi Oltyán Stefan és társai súlyos testi sértés b. ü.

IV. Az úrbéri oszt. ülésében.

Előadó k. t. biro Antalfi Gábor által.

Gr. Bethlen Domokosnak s illetőleg jogutodainak László Ferenczné e. egy állomány természet s több külsők visszabocsátása i. gr. Bethlen Domokosnak Csomor Gyorgy e. egy belső telek és külső tartozékainak természet s i. gr. Bethlen Domokosnak Todor János e. egy belső telek s ahhoz tartozó külsők természet s i. Ugyan azon felpereseknek Csomor István e. egy telki állomány természet s i. báró Apór Lázárnak Szántó Ignác és Balint Józsefné e. egy telki állomány természet s annak külsői i. Nagy Sámuel és Szabó Jánosnak Biás Todor e. egy külsőkkel ellátott állomány természet s i. iránt.

Bécsi börzei árkelet.

(1870. május 24.)

5% metalliques	60.30
5% nemzeti kölcsön	69.75
860 államkölcsön	96.10
Bankrészvény	718.—
Hitelrészvény	255.20
London	123.65
Ezüst	121.25
Arany	5.84 ¹ / ₂
" 20 frankos	9.85 ¹ / ₂
Földt. ment. kötvény erd.	75.50
" " " magyarh.	79.75
" " " horvát-slavon	83.50

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

HIRDETMÉNYEK.

(41)

„VICTORIA“ biztosító-társaság Kolozsvártt

Van szerencsénk az erdélyi t. gazda közönségnek tudomására juttatni, hogy a folyó idényre

a jégkár elleni biztosítást már megkezdettük.

Bizalommal hívjuk fel annál fogva t. feleinket biztosításaikat az idén is társaságunknál tenni meg, általában pedig a t. gazda közönséget a **VICTORIA-hoz csatlakozni** mely:

1. mint erdélyi társaság a *legolcsóbb díjakat szabja* s (nem tekintve a lehető káresetekre) biztosítóinknak

„tiz száztóli“

díj leengedést nyújt már a biztosítás megtételénél;

2. központja közelségénél fogva a károkat *nem csak késedelem nélkül felveheti de azonnal* (esetleg már a helyszínén) *fizetheti* is;

3. aratás, illetőleg szüret utáni lejárati *váltókra is biztosít*;

4. helységekre nézt az eddigittől eltérő *kedvezőbb díjostályozást* hozott be;

5. *egész községek tömeges jég biztosításainál* a tavalyi rendkívüli kedvezményeket az idén is megadja;

6. a kár felvételi költségeket egészen maga hordozza és végre

7. a jég biztosítással kapcsolatosan azon t. feleknek, kik eddig tűzben nem nálunk biztosítottak, mert ha jég biztosításaikkal együtt tűz biztosításaikat is feladják, ez utobbiak rendes díjából is

tiz százalékot

elenged.

Közelebbi felvilágosítással, szükséges nyomtatványokkal stb. a minden nagyobb helységeken felállított ügynökök készségesen szolgálnak.

A „VICTORIA“ biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsvártt,
(nagy-piacz gr. Kemény S. ház.)

(47)

3—3

Hirdetmény.

Van szerencsénk tudatni, miszerint a leghitelesebb bécsi gyárakból eszközölt személyes bevásárlásaink nyomán, egy itten még nem létezett, s lehetőleg minden igényeket kielégítő

BUTOR-RAKTÁRT

rendeztünk be, a hol úgy egyes darabok, mint egész felszerelésekkel (Garnitur) a legújabb, s legizlésteljesebb minta szerint szolgálhatunk, — a butorok behuzására egy gazdag kelmeminta áll rendelkezésünkre, mi által azon kellemes helyzetbe vagyunk, hogy igen tisztelt vásárlóink saját választásuk szerint rövid idő alatt, az e célra hozott szakértő kárpitos mesterünk által kiszolgáltassanak, úgy szintén aranyozott keretű tükrök, olaj-festvények s egyéb terem díszítési czikkeket kellő választékban tartunk, vagy kívánatra mintarajz szerint gyorsan megrendelünk.

Raktárunk van Szt. György-utca 1342. szám alatt.

M.-Vásárhelyt, 1870. május hóban.

Mestitz és Danziger.

(48)

2—3

Ajánlkozás.

Egy tanítóképző intézetet végzett, okleveles tanító, óhajt helyben, vagy a viéken nevelői minőségben, elfogadható feltételek közt, alkalmaztatni. Bővebb felvilágosítást nyerhetni S. K. M. betük alatt a szerkesztősnél.